

ford torrast mõlemite, nimelst aga Eestimaa ja Liivimaa peale. Viimaks tulsi suur Põhjamaa sõda, tulimad nälg ja fatk, ja laastasiwad Eestimaa ja Liivimaa kõlme ford se rammuuga paljaks.

Aastal 1710 heidsiwad ennast mõlemad maad Wene valitsuse alla ; siis tulsi rahu, aga rasked haavad tarvitasiwad paranemiseks palju aega.

Nead olid ülemata rasked olinud. Ühest sõeast ja hädast teise, ühe valitsuse alt teise alla tuikudes, oli rõõmus ja lahke meel ülemate ja alamate südamest ära sadunud. Endise elupõlwe kohta oli mõisnilude wabodus langest lootu kortsunud ; nemad ei olnud enam Feudal - herrad, nagu Mittreiseltsi valitsuse aeg, aga talupojad ei mõinud siis fa enam waldade kodanikud ollo, uagu enne. Ka talupoegade wabodus oli lootu kortsunud ja oli pärast selle pärispõlwe sarnaseks saanud, mis Wana Wenemaa kubermangudes valitset.

See eluford ei mõinud aga meie kodumaal, puhta Ewangeliumi õpetuse förwas, fuaats walitsema jääda. Ristiisu selge õpetus pidi siin waimlikku wabandust tooma ja see pidi ihulikku pärispõlwe ära sulatama, uagu lewadene päike lund ja jead. Nenda see fa tulsi, niipea kui viimase sõeo, nälja ja fatku jäljed wähegi tasutatud olid.

Wana Liivimaa, niiid Baltimaa kubermangud nimetatud, oli talurahwa pärispõlwe hävitamises tõige Wene riigi ette jõudnud ja eeslujulis saanud. — Uus aeg on niiid töiki uue, lahkema forra peale seodnud. Pärispõlw on hävitatud ja endistest waldade kodanikudest on täielised riigi kodanikud saanud. Wägewa Weneriigi kaitssel walitseb rahu, mõistliku wabuse paistel lõowad töök Baltimaa nurmed haljendama, puhta Ristiisu õpetuse nõjal kojub waimu haridus.

Kindlast wöib loota, et Baltimaal sõda farta ei ole, ja wabuse pingutamist ei ole farta. Aga midagi muud on farta ja midagi on soovida. Mitmes ringfondas lipub ülemeel wöimust wöötma, pidude pidamist lasutatse mõnest poolelt meie kodumaal jälle suuremaks lasvatada, kui seda ühel töösel rahval just tarvis läheb, kui fa filedamal näul, kui see wanal aeg oli. Walisitud pidud lipuwad rahvast tasaväest koduelust wöerutama, ja sellest wöiks fergest rohkem aearviidet ja wöiks fergest rohkem kusu tulla, kui rahva majapidamine seda fassib ja ilma lahvuta kanda suudab. Seltslik elu lipub koduelu ja perekondliku elu üle lasvatama, nagu uhted wenekapsad mõne odra-pölli üle, mis põhjani roogitud ja puhastatud ei ole. Ja wöerad waimud lipuwad lahatust meie ühise kodumaa sugude ja seisuste, meie ühise kiriku